

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3210

Vragen van het lid **Ortega-Martijn** (ChristenUnie) aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het probleem van pesten op school* (ingezonden 27 juni 2012).

Antwoord van minister **Van Bijsterveldt-Vliegenthart** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 17 augustus 2012) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2011–2012, nr. 3033

Vraag 1

Kent u het artikel «Al 16 maanden geen school»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat is uw reactie op dit artikel?

Antwoord 2

Zie vraag 3.

Vraag 3

Wat vindt u van de impasse die is ontstaan, waarbij de school wordt verweten geen adequaat pestbeleid te hebben gevoerd en de leerling onvoldoende beschermd te hebben, waarbij de school een zorgmelding bij Jeugdzorg heeft gedaan en waarbij de leerplichtambtenaar en de Inspectie al meer dan een jaar op de hoogte zijn van deze situatie? Welke actie wordt ondernomen om zo snel mogelijk een oplossing te vinden voor deze leerling die al 16 maanden thuiszit?

Antwoord 3

Ik vind het heel erg als leerplichtige leerlingen om wat voor reden dan ook geen onderwijs volgen. Impasses dienen te worden doorbroken zodat er in het belang van de leerling gezamenlijk aan een oplossing kan worden gewerkt. De situatie in Eindhoven bleek zeer complex en is niet alleen terug te voeren op pesten. Inmiddels is met de inzet van velen een oplossing gevonden. Ouders hebben ondersteuning gekregen van een onderwijsconsu-

¹ Volkskrant, 20 juni 2012.

lent en die heeft vervolgens Gedragswerk² ingeschakeld. Er zijn gesprekken gevoerd met verschillende partijen die geleid hebben tot een voor iedereen werkbare oplossing. De leerling gaat na de zomervakantie naar een nieuwe school waarbij heldere afspraken zijn gemaakt over extra zorg en ondersteuning voor de leerling en de leerkracht.

Vraag 4

Wat vindt u van het feit dat ongeveer 850 leerplichtigen thuis zitten, omdat ze wegens pesten niet meer naar school durven? Wordt actie ondernomen om deze leerlingen weer onderwijs te laten volgen en een oplossing te vinden voor het pestprobleem? Zo ja, op welke manier?

Antwoord 4

Ik vind het niet acceptabel als kinderen thuis zouden zitten vanwege pesten. Uit eerdere onderzoeken blijkt wel dat er geen eenduidige oorzaken zijn van thuiszitten (Ingrado, Nationale Ombudsman). Iedere casus is uniek en vaker spelen meerdere factoren een rol. Ik heb dan ook geen cijfers over het aantal leerlingen dat thuiszit omdat ze slachtoffer zijn van pesten. Met het door Gedragswerk bevorderen van een regionale aanpak thuiszitters (actietafels), de inzet van onderwijsconsulenten en Herstart wordt er hard aan gewerkt dat leerlingen die om wat voor reden dan ook thuiszitten zo snel mogelijk weer onderwijs kunnen volgen.

Vraag 5

Is de omvang van het pestprobleem op scholen recentelijk in kaart gebracht?

Antwoord 5

Pesten is een stelselmatige vorm van agressie waarbij één of meer personen proberen een andere persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen. Om de omvang van het pestprobleem scherp te krijgen is het daarom van belang de verschillende vormen van geweld op scholen in kaart te brengen. Iedere twee jaar laat ik onderzoek uitvoeren naar de sociale veiligheid op scholen. In de monitor sociale veiligheid in en rond scholen kunt u de resultaten van dit onderzoek terugvinden. In deze monitor worden zes varianten van geweld onderscheiden, namelijk verbaal, materieel, sociaal, licht lichamenlijk, grof lichamenlijk en seksueel geweld.

Voor het V(S)O geldt dat er meer grof lichamenlijk en seksueel geweld is gerapporteerd in 2010 ten opzichte van voorgaande jaren. Voor de overige vormen van geweld geldt dat zowel voor slachtoffer, dader als getuige, de percentages gelijk zijn gebleven dan wel zijn afgenomen. Voor het primair (speciaal) onderwijs kon een vergelijking met voorgaande jaren niet worden gemaakt omdat het onderzoek in 2010 voor het eerst werd afgenomen. Einde van dit jaar verschijnt de monitor sociale veiligheid 2012.

Vraag 6

Deelt u de mening dat de aanpak van pesten een zaak is van scholen, leraren, leerlingen én ouders? Zo ja, bent u bereid in gesprek te gaan met het onderwijsveld in het primair en voortgezet onderwijs, met ouderorganisaties en met deskundigen om de omvang van het probleem in kaart te brengen en om afspraken te maken over aanwezigheid en vormgeving van effectief anti-pestbeleid op scholen?

Antwoord 6

Ja, ik deel uw mening dat het aanpakken van pesten een zaak is van alle partijen. Iedereen moet inzien hoe erg pesten is voor kinderen en hoeveel schade dit kan toebrengen. De omvang van pesten wordt tweejaarlijks in kaart gebracht (zie mijn antwoord op vraag 5). Ik deel uw mening dat het belangrijk is dat er effectief anti-pestbeleid wordt aangeboden. Daarom is

² «Gedragswerk» is een door het Ministerie van OCW mogelijk gemaakt project dat tot doel heeft de samenwerking te bevorderen in de aanpak van leerlingen met gedragsproblemen. Met als gewenst resultaat een vermindering van het aantal leerlingen dat niet het passende onderwijs krijgen dat zij nodig hebben en waarop zij recht hebben. «Gedragswerk» doet dit in alle situaties waarin het hen niet lukt om in samenwerking een oplossing te realiseren voor leerlingen met gedragsproblemen, die thuis zitten, uitvallen, de school voortijdig verlaten, of niet het bij hen passende onderwijs krijgen.

enige jaren geleden Pestweb.nl opgezet. Voor ouders, deskundigen, jongeren en onderwijsmedewerkers is daar een zeer breed aanbod van voorbeelden, lespakketten, aanpakken en good practices beschikbaar om het pesten in de school aan te pakken.

Vraag 7

Welke actie is ondernomen na de toezegging van uw voorganger in 2005 dat het «buitengewoon belangrijk is dat scholen een actief veiligheidsbeleid voeren, en daarbinnen zeer alert zijn op pestgedrag» en dat het thema nadrukkelijk een plek in het toezichtkader van de Onderwijsinspectie zou krijgen? Kunt u aangeven op welke manier deze toezegging voor zowel het primair als voortgezet onderwijs gestalte heeft gekregen?³

Antwoord 7

Het thema pesten is via de aandacht voor de zorg voor een veilig schoolklimaat en het welbevinden van leerlingen en personeel opgenomen in de toezichtkaders van de Inspectie van het Onderwijs. Het toezicht is, als onderdeel van de toenmalige herziening van de toezichtkaders in 2005, gericht op uiteenlopende aspecten van pesten. Het omvat zowel het veiligheidsbeleid (gericht op het voorkomen en op goede wijze omgaan met incidenten wanneer die zich voordoen), de beleving van de sociale veiligheid door leerlingen en personeel, en het inzicht dat de school heeft in die veiligheidsbeleving. Zoals bekend is het toezicht risicogestuurd en in de eerste plaats gericht op scholen waar sprake is van tekortkomingen of (het vermoeden van) risico's. In het geval van sociale (on)veiligheid spelen signalen een belangrijke rol. Daarnaast wordt jaarlijks onderzoek gedaan onder een representatieve doorsnede uit het scholenbestand, waarover jaarlijks in het Onderwijsverslag wordt gerapporteerd. Ook sociale veiligheid is daarvan onderdeel. In de afgelopen jaren rapporteerde de Inspectie van het Onderwijs in de Onderwijsverslagen dat het veiligheidsbeleid op de meeste scholen als voldoende beoordeeld wordt, maar wees daarbij tevens op het belang van actieve betrokkenheid van schoolleiding en personeel bij de daadwerkelijke dagelijkse realisering van dat beleid als noodzakelijk voorwaarde.

Vraag 8

Deelt u de mening dat het omgaan met pestgedrag expliciet opgenomen moet zijn in de bekwaamheidseisen van lerarenopleidingen voor het primair en voortgezet onderwijs? Zo ja, welke actie onderneemt u op dit punt?

Antwoord 8

Omgaan met pestgedrag maakt onderdeel uit van de huidige bekwaamheidseisen voor leraren. Het woord pestgedrag wordt niet expliciet genoemd, maar wel duidelijk omschreven door de uitleg die in de bedoelde artikelen in de wet staat. Het gaat hier om de artikelen 2.5 en 2.14 van het besluit van 23 augustus 2005, houdende vaststelling van bekwaamheidseisen voor leraren in het basisonderwijs, het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs, het voortgezet onderwijs en voor leraren educatie en beroepsonderwijs, alsmede houdende aanwijzing van vakken voor bekwaamheid als vakleerkracht in het primair onderwijs.

In deze artikelen wordt nader ingegaan op de pedagogische verantwoordelijkheid van de leraar en de kennis en vaardigheid om op professionele wijze voor het individuele kind en de klas of groep een veilige leeromgeving tot stand te brengen waarin kinderen zich kunnen ontwikkelen tot een zelfstandig en verantwoordelijk persoon.

De omschrijving in deze artikelen acht ik voldoende herleidbaar tot het omgaan met pestgedrag in het primair en voortgezet onderwijs. Ik zie geen aanleiding om op dit punt nog verdere acties richting de lerarenopleidingen te ondernemen.

³ Aangangsel Handelingen, vergaderjaar 2004–2005, nr. 2087.